zich te laten leiden door 't aanzien der oogen, noch door de vleeschelijke begeerlijkheden, noch door de grootsehheid des levens, maar toch des noods met pijnlijke zelfverloochening te handelen naar eisch van Gods gebod en niet af te wijken van de belijdenis, en een goede conscientie te bewaren.

Laat zij bedenken, dat de vijand hunner zielen, de tegenstander van den dienst Gods, de wederpartijder van Christus Kerk op *allerlei* wijze tracht, hun voet te verstrikken en hen in den loop in de loopbaan der waarheid en gerechtigheid poogt te belemmeren en te stuiten.

Indien zij om Gods wille d. i. om der wille van zijn waarheid en dienst *veel* verloochenen en verlaten, en liever 't liefste schepsel laten varen, dan in 't minst van zijn wet en getuigenis af te wijken, — dan zal de Heere hun *meer* wedergeven.

Vooral eernerzijds de beslistheid, en toch anderzijds de gematigdheid trok ons in deze waarschuwing aan.

Die zelven in gemengd huwelijk zitten, konden er een boek over schrijven.

Correspondentie.

De geachte lezer of lezeres, die ons de eer aandeed over een door ons geschreven stuk eene opmerking te maken, gelieve het nummer van 23 Juli van de *Heraut* na te zien. Dan zal het hem of haar duidelijk worden dat de gemaakte fout reeds hersteld was voor het desbetreffend schrijven ons bereikte. Ook kunnen wij mededeelen, dat wij reeds voor eenige weken de „rectificatie" schreven, doch zij bleef door plaatsgebrek ongedrukt.

W.

Voor Kinderen.

VERANDERING.

XV.

Hertog Ulrich zag den priester ernstig aan en deze vervolgde:

„Ik hoop, genadige heer, dat het mij vergund zal zijn ook hier op dit kasteel van deze dingen te spreken. Ik weet bij ervaring, dat ze in staat zijn het hart te vernieuwen, dat men er bij leeft, ook te midden van al de onrust en de moeite en het verdriet dezer wereld. Want het is gelijk de heilige apostel Paulus zegt: „Wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomende."

En wederom zegt de Heere Christus: „Die zoekt die vindt".

„Heeft UEerwaarde gehoord van wat er geschied is vóór ik hier kwam?" vroeg de hertog, die in zijn omstandigheden wel bijzonder moest getroffen worden door hetgeen de priester zei.

„Ik geloof te weten wat Uw genade bedoelt", was het antwoord, „en ben van dit alles onderricht, doch des te meer zult gij in staat zijn in te zien hoe noodig het is ons betrouwen te zetten op God alleen, want aller menschen heil is ijdelheid. Zelfs op vorsten en pausen valt niet te bouwen."

„En vreest gij niet dit alles aan het volk te prediken?" vroeg de hertog. „Weet gij niet dat Luther reeds door den paus in den ban is gedaan, en de keizer er over denkt hem tot verantwoording te roepen."

„o Zeker, ik weet zelfs dat Luthers boeken te Leuven in de Nederlanden en te Keulen aan den Rijn zijn verbrand, maar dit alles zal mij niet verschrikken. Als God werkt wie zal het keeren? Al zou ik ook van hier verdreven worden, toch hoop ik Luthers leer, of veeleer wat het Woord Gods mij zegt, getrouw te blijven."

„Ik geloof niet dat men u zal verdrijven," sprak de hertog. „Het volk is op Luther's hand; hij heeft ook machtige vrienden, en paus noch keizer kunnen in Duitschland doen wat zij willen. Laat mij vertrouwelijk met u spreken, want ik geloof dat gij een vroom en oprecht man zijt. Ik ben in den Rijksban, gelijk Luther in den kerkban. Doch zonder Gods wil zal ons beiden geen haar gekrenkt worden. Ik heb veel verkeerds gedaan, en des Heeren hand is thans zwaar op mij, doch het moge zijn tot zijn nut en betering. Kom Zondag aanstaande hier prediken."

„Gaarne," antwoordde de priester, „en nu nog een vraag, edele heer, verstaat gij Latijn?"

„Ja, ik heb het in mijn jeugd geleerd."

„Welnu, in de boekerij van dit kasteel zult gij den Bijbel vinden in die taal. God geve dat wij hem ook spoedig in het Duitsch bezitten, want ons volk heeft dat noodig. Maar als gij u moedeloos voelt — en de spreker zag den ander beteekenisvol aan — neem dan het Woord Gods en laat het u troosten."

Het afscheid der beide mannen was zeer hartelijk, en terwijl de priester de trap afging sprak de hertog bij zich zelf: „Hij weet meer van mijn omstandigheden, dan hij zeggen wil, doch het is goed dat hij mij kwam troosten en raden. Waren alle priesters zoo als hij!"

We springen nu eenige jaren over, jaren waarin veel was gebeurd.

De strijd tusschen waarheid en leugen was voortgezet. Luther had den pauselijken banbul openlijk verbrand, en zoo was het tot een bepaalden strijd gekomen tusschen hen die aan Rome en hen die aan het Evangelie zich hielden. Keizer Karel V had in 1521 den monnik voor zich laten komen, die zoo groote beweging in Duitschland, ja in heel Europa verwekte, doch Luther had niet gezwicht, en had beslist geweigerd te buigen voor eenig ander gezag dan dat van Gods Woord.

De goede zaak der Hervorming breidde zich intusschen steeds verder uit. In Straatsburg en den Elzas won zij vele vrienden, zoodat men dan ook reeds kort daarna den hervormer Calvijn als prediker te Straatsburg werkzaam vindt. In de Nederlanden, in Zwitserland, in Frankrijk en Engeland, almeer drong het licht der waarheid door, en verwekte God mannen die het op den kandelaar plaatsten, opdat het helder schijnen mocht.

Tot die mannen behoorde ook de Zwitser Ulrich Zwingli die, kort na Luther geboren, lang vóór Luther in den strijd, om des geloofs wille, vallen zou. Gelijk Luther trad hij tegen de aflaten op met de prediking, dat vergeving van zonden alleen door Christus' verdiensten verkregen wordt. Te Zurich werd hij als leeraar beroepen, en predikte er, zonder te letten op de voordeelige aanbiedingen welke de paus hem deed, het Evangelie der genade Gods in Christus. In 1525 werd te Zurich de Hervorming ingevoerd, die er later door Calvijn (die toen nog een aankomend jongeling was) vastigheid zou verkrijgen.

Dat de twee mannen niet in alles overeen kwamen is welbekend.

Het is alleszins begrijpelijk, dat de geruchten van 't geen in Zwitserland geschiedde, ook tot den Elzas doordrongen, waar de „nieuwe leer" reeds openlijk werd gepredikt. De pastoor van Hohentwiel, zoowel als de vorstelijke bewoner van het slot, lett'en met groote belangstelling op al wat daarginds en ook in Duitschland geschiedde. Hertog Ulrich, die leerde zich te vernederen onder de krachtige hand Gods, ervoer meer en meer den troost die van het Woord Gods uitgaat, en voelde zich steeds nader getrokken tot den man, die 't eerst hem den weg tot waren vrede had gewezen. Reizigers, die den Rijn afkwamen, verhaalden, hoe in de Zwitsersche stad Zurich het Evangelie vrijelijk werd verkondigd en door zeer velen begeerd. Dit voorbeeld vond elders navolging, te meer wijl ook in Duitschland het volk alom verlangde het Woord te hooren. Hertog Ulrich, die een werkzamen geest had, en wel wist dat in stilheid en afwachten nog steeds zijn sterkte moest zijn, besloot eindelijk naar Zurich te gaan, in de hoop, dat hem daar wellicht op een of andere wijs een weg zou gebaand worden om een werkzaam leven te beginnen. Het stuitte hem zijn broeder George zoo lang reeds tot last te zijn.

Janowitz moest natuurlijk zijn meester verzellen. In de vijf jaren, die waren voorbijgegaan, sinds we hem 't eerst ontmoetten, was hij van een knaap tot een jonkman opgewassen, fier en krachtig van houding en blik, volleerd in alle kunst der ridderschap en ook in velerlei dat menig ridder 't niet waard achtte te kennen, en dat toch al onmisbaarder werd. 't Beste echter was dat Janowitz op het slot van zijn meester en van den priester, — die nu reeds een paar jaar geleden de Roomsche kerk had verlaten — had geleerd, hoe boven alle kennis en wetenschap dezer wereld, die staat van het Koninkrijk Gods, welks gerechtigheid wij allen vóór alles hebben te zoeken. De knaap was in de Schriften en in de leer der waarheid onderwezen en had zich een goed leerling betoond, gelijk trouwens in meer, sinds zijn eersten afkeer van al wat op letters leek was overwonnen. Dat het de „nieuwe leer" was, welke de leeraar hem verkondigde, had Janowitz, die in zijn jonge jaren weinig had opgedaan, te nauwernood gemerkt. Alleen had hij bespeurd, dat de gebeden tot Maria en andere „heiligen" niet meer plaats vonden. Overigens wist hij te weinig van de Roomsche leer, om veel onderscheid te merken, temeer wijl natuurlijk in dien eersten tijd der Hervorming heel veel aangehouden werd, dat uit de vroegere kerk afkomstig, en nu niet beslist af te keuren was. Ook nu nog vindt men in de Luthersche kerken in Duitschland vaak kruisen, altaren enz.

Dat nu de kennis die Janowitz bezat reeds tot zijn hart was doorgedrongen, en er leven gewekt had, is ver van zeker. Hij ging in alles met zijn heer mee, beleed de waarheid en leidde een Christelijk leven, waarin zijn meester hem voorging. Nu zijn er menschen die zeggen, dat alles baat nog niets. Want als iemand niet bekeerd is, gaat hij met dat al toch verloren. En dit is zeker. Maar toch maakt het een groot onderscheid, of iemand die nog niet kan zeggen bekeerd te zijn, zich schikt naar des Heeren wil en instelling of daartegen in gaat. Het kerkgaan maakt ons b.v. niet zalig, maar de Heere God bekeert de menschen door middel van zijn Woord en niet anders, en dat Woord dienen we dus te hooren, juist ook om tot bekeering te komen. Indien eens alle Nederlanders — om nog iets te noemen — den dag des Heeren waarnamen; indien men Zondags niet ging visschen, reisjes doen, wedstrijden houden, om nu daarbij maar te blijven, maar Gode de eere gaf van Zijn dag, zie dan waren daarmee nog wel niet alle lieden hier bekeerd, maar toch zou het een grooten zegen zijn voor land en volk.

AAN VRAGERS.

C. B. te W. — De letters V D M (niet vóór maar) achter den naam van een predikant, zijn de eerste letters van het Latijnsche Verbi Divini Minister d. i. Bedienaar van 't Goddelijk Woord.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Harderwijk, P. Warmenhoven, te Alblasserdam **B.** — Holten, R. Brouwer, te Rhoon c.a. — Weesp **B**, C. Oranje Jz., te Berkel c. a. — Andel, J. K. van Haeringen, te Genderen en Doeveren.

AANGENOMEN: Berlikum, D. Steenhuis, te Blija.

BEDANKT: Zuidbroek, A. Schaafsma, te Boornbergum. — Zoudwolde (Dr.) en Wilsum (Gr. Benth.), S. Veltman, te Gees c. a. — Arnemuiden, W. Mulder, te Giesen-Oudkerk. — Sneek, G. Wielenga, te Katwijk a/d Rijn. — Rotterdam **A**, N. IJ. van Goor, te Hazerswoude.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Graft, J. W. K. Hoevers, te Stolwijk. — Beets, R. F. van den Berg P.Tz., te Zierikzee. — Anloo, H. Dingemans, te Irnsum c. a. — Bierum (prov. Gron.), W. M. van der Schans, te Gaast en Terwoude. — Blokzijl, C. Spoelstra, te Pretoria. — Helenaveen, C. de Vries, te Helledoorn. — Oud-Alblas, J. Vonk, te Oldebroek. — Opende, F. Tammens, te Midwolda. — Berkel, H. Heijer, te Lienden.

AANGENOMEN: Burgwerd, S. A. C. Rijnenberg, te Buurmalsen. — Muiderberg, W. Lieftinck, te Appelscha. — Alfen a/d Rijn, J. H. Wensinck, te Nijkerk o/d Veluwe. — St. Jansga (Fr.), G. W. Locher, te Elspeet. — Nieuw-Hellevoet, L. A. Rademaker G.Az., cand. te 's-Gravenhage. — Bezooien, Unger, cand. — Marico (Transvaal), J. Beyer, te Eemnes-Binnen. — Woudsend en Indijk, S. Ronner, te Wanneperveen.

BEDANKT: Heerenhoek, C. H. Haas, cand. te Utrecht. — Tzum, J. P. Eringa, te Oostwolde. — Stavenisse (Zeel.) en Bleiswijk, J. Haring, cand. te Utrecht. — Maasbommel, H. Smelt, te Haarloo en Waterhoek. — Maasdam, W. de Leeuw, te Altforst c. a. — Muntendam, M. Tinga, cand. — Heerenveen, — J. W. de Kanter, te Zoelen (bij Tiel).

Advertentiën.

GETROUWD:
J. TH. STAKENBURG
EN
C. H. AUGUSTE WESTHOFF.

De Heer en Mevrouw STAKENBURG—WESTHOFF betuigen hunnen hartelijken dank voor de vele bewijzen van belangstelling, bij hun Huwelijk ondervonden.

Amsterdam, 28 Juli 1898.

Mevrouw de Wed. J. TH. STAKENBURG—TJAKKES en de Heer en Mevrouw J. P. G. WESTHOFF—BLOEM, bedanken voor de belangstelling bij het Huwelijk hunner kinderen ondervonden.

Amsterdam, 28 Juli 1898.

Heden overleed met blijdschap in haren Heer en Heiland, mijne dierbare Echtgenoote en der kinderen zorgdragende Moeder,
TRIJNTJE EILANDER,
in den ouderdom van 60 jaren.
De hoop op een zalig wederzien lenigt onze smart.
G. PLEITER en kinderen.
Hattemerbroek, 19 Juli 1898.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
Prinsengracht bij de Prinsenstraat.
No. 157.
AMSTERDAM.

Is verschenen bij J. H. KOK, te *Kampen*:
De Souvereiniteit des Heeren over de Koningen der Aarde.
LEERREDE,
ter gelegenheid van de Inhuldiging van H. M. Koningin WILHELMINA,
DOOR
Ds. W. J. DE HAAS.
Prijs 30 Cent.
Op royaal Hollandsch papier **50 Cent.**
Uitnemend geschikt voor vacante Gemeenten

P. VAN EIJK,
Firma JOHANNES KRAMER & Co
DAM 15-17, AMSTERDAM.
Koopen en verkoopen **EFFECTEN**, diverse **LOTEN** en vreemde **COUPONS** Wisselen Gouden, Zilveren **MUNTEN** en vreemde Banknoten. Sluiten **PROLONGATIEN** en **BELEENINGEN.** Nemen gelden à **DEPOSITO** 1/2 pCt. onder prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.
Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 729.
Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.
Commissarissen:
Mr. TH. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINCK VAN DER OYE.
Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.
De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen KAPITAAL en LIJFRENTE tot elk bedrag.

„Dr. Scheurer's Hospitaal."
Ontvangen van een overledene zuster der gemeente, voor het hospitaal *f* 50.—.
JOHANNA A. M. VAN SCHELVEN,
Juli 1898. *ze penningmeesteresse.*

Is verschenen:
BEDE en REDE.
Ter inleiding van de Jaarvergadering
van de Vereen. voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag,
gehouden te ZWOLLE,
op 6 en 7 JULI 1898.
DOOR
P. BIESTERVELD
EN
Dr. H. BAVINCK.
Prijs f 0.40.
Kampen. **J. H. BOS.**

Voor billijken prijs te koop:
HENRY. Exposition of the holy Bible, 6 vols.
HERZOG. Reaal Encyclopaedie, 1e uitgaaf.
Beide werken zijn zeer netjes gebonden.
Franeker. *K. J. ZOMER.*

Gereformeerde Kerk te Breda.
UITGELOOT in 1898, de aandeelen in de rentelooze Geldleening,
Nrs. 8 en 40.
Namens den Kerkeraad,
de Penningmeester,
VAN WIJNEN.

Filippus' Scheurkalenders.
De Kalenders en de Premie van het Traktaatgenootschap **FILIPPUS** worden bij dezen dringend aanbevolen.
De Premie, een boekwerk van pl.m. 250 blz., handelt over: De praktijk van het heilig Avondmaal en is geschreven door WILLEM TEELINCK. Reeds in 1665 verscheen hiervan de elfde druk.
De prijs: Beste Kalender en Premie *f* 1.—. Beste Kalender alleen (desverlangd in boekformaat) **75 Ct.** Premie alleen **75 Ct.** Mindere Kalender met dezelfden inhoud en hetzelfde schild **40 Ct.**
Schild met inteekenlijst kan worden gevraagd en verkregen, en bestellingen worden ingewacht.
NAMENS HET TRAKTAATGENOOTSCHAP „FILIPPUS",
F. P. D'HUIJ,
Middelburg. Uitgever.

GEREFORMEERD GYMNASIUM TE ZETTEN.
Het tweede **TOELATINGS-EXAMEN** voor den nieuwen Cursus, die, zoo de Heere wil, aanvangt **Maandag 12 September e. k.**, is bepaald op **Vrijdag 9 September.**
Aangifte voor dit Examen kan worden gedaan bij Dr. W. H. KRAMER te *Zetten.*
Het Curatorium:
Mr. D. P. D. FABIUS, *Voorzitter.*
Mr. J. P. A. Graaf VAN LIMBURG STIRUM, *Secretaris.*
Amsterdam, / *Oosterbeek,* 28 Juli 1898.

De volgende circulaire werd dezer dagen aan al de* Kerkeraden der Gereformeerde Kerken in Nederland *verzonden:

ZAANDAM, 4 Juli 1898.

Eerwaarde Broeders,

In het laatst van April dezes jaars kwam tot ondergeteekende uit Zuid-Holland het verzoek om tegen de aanstaande kroningsfeesten aan de vacante kerken hulpe te bieden. De schrijver van dien brief zeide onder anderen het volgende:

„Door ons zijn reeds enkele pogingen gedaan om bij de aanstaande kroningsfeesten iemand te mogen hebben, die in het eventueel te houden biduur onze kerk zou voorgaan, doch wij zijn steeds teleurgesteld. Vele vaceerende kerken komen dan met ons voor een lastig geval. Om bij gebrek aan een spreker dat uur met de Hervormden op te gaan, stuit een Gereformeerde natuurlijk tegen de borst, en in huis blijven gaat ook niet, terwijl toch in een zéér enkel geval een ouderling de gave bezit om een passende speech te houden, vooral in een kleine (meest vaceerende) kerk. Stel eens wat samen voor die gelegenheid en geef ieder gelegenheid hetzelve (door den druk) aan te schaffen. Gij zoudt ongetwijfeld vele vaceerende kerken een grooten dienst bewijzen, terwijl het mij zeer zou tegenvallen, wanneer de opbrengst van den verkoop van zoo'n tijdwoord de moeite niet ruimschoots zou loonen."

Eenigen tijd later werd in de *Geldersche Kerkbode* op dezen nood ernstig de aandacht gevestigt door een der redacteuren. En kort daarop verzocht een onzer bedienaren des Woords ondergeteekende, in dezen nood te willen voorzien.

Hier doet zich echter een moeilijkheid voor: De uitgave van een leerrede voor dit doel is ongetwijfeld zeer gewenscht; maar dan ware ook het meest verkieslijk, dat niemand die gelezen hadde, eer zij in de kerkgebouwen voorgelezen werd. Dit echter maakt de uitgave bezwarend. In overleg tusschen uitgever en schrijver is daarom besloten om, op de hiervolgende voorwaarden, een eersten druk **alleen voor de leeskerken**, aan een lateren druk (voor ieder verkrijgbaar) te doen voorafgaan.

Blijkt alzoo deze, ietwat moeilijke, zaak uitvoerbaar, dan stelt ondergeteekende zich gaarne op eene wijze ten dienste der kerken.

Met heilbede

Uw Dw.
J. H. FERINGA, *V. D. M.*

AMSTERDAM, 6 Juli 1898.

Naar aanleiding van bovenstaand schrijven van Ds. FERINGA hebben we de eer U het volgende mede te deelen.

1°. Elke kerk, die zulks verlangt, kan een exemplaar van de door Ds. FERINGA te schrijven, voor 31 Augustus a. s. bestemde leerrede ontvangen, **maar ook slechts één** exemplaar, gedrukt met duidelijke letter, wijde interlinie, op groot papier; uitsluitend bestemd voor den bedoelden dienst en dus zeer gemakkelijk leesbaar.

2°. Deze exemplaren worden franco toegezonden op den 22sten Augustus a.s. aan elke kerk, die een exemplaar aangevraagd heeft, zoodat ruimte van tijd aan den eventueelen voorlezer gelaten wordt om zich den inhoud eigen te maken.

3°. Een exemplaar wordt op dien datum gezonden aan elke kerk, die uiterlijk 1°. Augustus a. s. aan ons een postwissel gezonden heeft ten bedrage **van** *f* **1.25.** Op aanvragen zonder betaling wordt geen acht geslagen. Men zette dus op den hierbijgevoegden postwissel niets dan den naam en de woonplaats van den persoon die het exemplaar wenscht te ontvangen, frankeere dien met 2½ cent en verzende hem aan ons adres.

Den eersten September a.s. verschijnt een gewone uitgave van de leerrede, voor het publiek. Iedere kerk heeft het dus geheel in hare macht te zorgen dat de hoorders het nog niet gelezen hebben.

Men is dus gewaarborgd iets goeds, iets nieuws, iets toepasselijks voor zeer weinig geld te verkrijgen. De uitgevers rekenen dan ook op algemeene inteekening en wagen het deze leerrede, niet bij genoegzame deelname maar in elk geval, te doen verschijnen.

Hoogachtend

BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.
Amsterdam.
Pretoria.

Kootwijks Scholen.
Het Bestuur der Scholen met den Bijbel te **Kootwijk** verzoekt dringend den vrienden van het Christ. Onderwijs deze scholen, die groote behoefte hebben aan fin. steun, bij de a. s. **Unie-Collecte** bijzonder te willen gedenken.
Het Bestuur:
A. JANSEN, *Voorz.*
J. ZEGERS, *Secr.*
D. HULLEMAN, *Penningm.*
Kootwijk, Juli 1898.
Ook hebben zich bereid verklaard gelden voor dit doel in ontvangst te nemen, terwijl zij de belangen dier scholen zeer aanbevelen, de Heeren: Dr. A. KUYPER, Ds. B. VAN SCHELVEN, Ds. H. W. VAN LOON te Amsterdam; Ds. A. BRUMMELKAMP te 's Gravenhage; Ds. H. HOEKSTRA te Arnhem; Ds. G. VLUG te Nijkerk; Ds. D. KOFFIEBERG te Barneveld; Ds. J. H. HOUTZAGERS te Kootwijk.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.
Lidmaatschap jaarlijks f 5.—, waarvoor men voor minstens f 5.— ontvangt en bovendien uit het fonds der Vereeniging gratis voor f 5.— aan boeken bijkiest.
In 1898 verschenen reeds:
C. W. H. v. d. POST, Piet Uys. . . . . . *f* **1.20**
(Gebonden *f* 1.50).
F. BETTEX, Natuur en Wet. . . . . . „ **2.75**
(Gebonden *f* 3.40). *f* **3.95**
Een nieuw werk ter waarde van . . . . . „ **1.90**
is ter perse, zoodat de leden in 1898 voor . . . . . *f* **5.85**
aan nieuwe boeken ontvangen, behalve de *f* 5.— ter hunner keuze.
Voor **BETTEX, Natuur en Wet**, zie men de recensiën in *De Heraut, De Bazuin, De Standaard* enz.
BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.

Vrije Universiteit.
In dank ontvangen:
Aan Legaten:
Door den heer J. H. Beyer van wijlen Mej. Wed. G. J. Bartens geb. M. M. Hak *f* 1000.
Aan Contributiën:
Van Dr. J. G. Scheurer te Jocjakarta (Java) *f* 25; door Ds. J. J. Miedema te Charlois *f* 12.50; door den heer G. de Leeuw van de 10-cts. vereen. te Utrecht *f* 7.22.
Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit.)
Van de Geref. kerk te Barneveld *f* 20.94; in den bidstond te Zwolle (6 Juli) *f* 142.69.
Aan Schenkingen:
Door den heer G. de Leeuw te Utrecht: bij G. Kok van de Wed. B. *f* 1; gevonden in de collecte Bagijnenkerk *f* 1; Westerkerk *f* 1; van N. N. *f* 1.50; door Mej. E. P. voor 't lezen van de *Heraut* van R. *f* 1; samen *f* 5.50.
Voor de Medische Faculteit:
Van den heer J. M. v. d. P. te K. *f* 1; door den heer G. J. Rijsdijk te Ridderkerk *f* 1.50; van een Plattelander feestgave voor 31 Aug. 1880—1898 *f* 100.
Voor het Studiefonds:
Door den heer J. H. Beyer: legaat van wijlen Mej. Wed. G. J. Bartens geb. M. M. Hak *f* 1000; door den heer Joh. Krap te 's-Gravenhage 46e storting van de 1/2 stuivers vereen. *f* 100; collecte Jaarvergadering te Zwolle *f* 141.88.
Voor het Hospitium:
Van de Zuster-vereeniging te Enschedé 24 handdoeken.
S. J. SEEFAT,
Hilversum. *Penningmeester.*

EXCELSIOR.
Geïllustreerd Tijdschrift voor Neerlands Volk,
ONDER REDACTIE VAN
A. J. HOOGENBIRK
en
J. A. WORMSER.
Prijs per jaargang (12 Nrs. à 16 pagina's en 12 Nrs. à 8 pagina's) *f* 3.50.
INHOUD van het Nr. van 21 Juli 1898: Een lied uit de benauwdheid. — Uit boose tijden, XIV (met plaat). — De pachthoeve, III. — Uit het leven (Overlast).
BOEKHANDEL
VOORHEEN
Amsterdam. **HÖVEKER & WORMSER.**
Pretoria.

Boek- en Courantdrukkerij:
DE ROEVER KRÖDER & BAKELS,
Amsterdam.